

AGRONOMSKI GLASNIK

UREDIO: Dr. STJEPAN POŠTIĆ

† Prof. Ing. Stjepan Jurić

Dana 16. novembra o. g. umro je u Wienu Ing. Stjepan Jurić, redovni profesor na poljoprivredno-šumarskom fakultetu kr. univerziteta u Zagrebu.

Pok. prof. Jurić rođen je u Privlaci u Slavoniji 24. maja 1875. god., gdje je polazio osnovnu školu. Gimnaziju je završio 1894., a poslije toga visoku školu za kulturu tla u Beču 1898. Po završenim studijama posvetio se je radu na očinskom imanju, te je u svome selu vršio dužnost općinskog načelnika. Iza toga je ušao u zemaljsku poljoprivrednu upravnu službu. Službovao je kao nastavnik višeg gospodarskog učilišta u Križevcima, upravljao ondašnjim zavodskim imanjem, bio je direktor zemaljskog dobra Božjakovina, bio je zemaljskim stočarskim povjerenikom, di-

rektorom hrvatsko-slavonskog gospodarskog društva u Osijeku, a po tom je izabran za redovitoga profesora na poljoprivredno-šumarskom fakultetu u Zagrebu za predmet: proizvodnja gospodarskog bilja. Kao univ. profesor bio je potpredsjednikom komisije za polaganje II. gospodarskog diplomskog ispita i predsjednik komisije za polaganje ispita za profesore srednjih škola, zatim komisije za polaganje ispita za nastavnike na ratarnicama, vinogradarskim i voćarskim te kućanskim školama. Kroz 5 godina vršio je dužnost pročelnika kuratorija fakultetskog dobra Maksimir.

Dana 19. novembra o. g. pokojnik je prevežen u Zagreb i sahranjen na groblju Mirogoj. Pogrebu su pokraj pokojnikove familije i rođaka prisustvovali mnogobrojni pokojnikovi poštovatelji i prijatelji, a naročito su prisustvovali: fakultetski savjet i celokupni nastavnički i pomoćni naučni i administrativni personal i studenti poljoprivredno-šumarskoga fakulteta, rektor, prorektor i dekani univerziteta te mnogobrojni profesori sviju fakulteta univerziteta, nadalje g. Dr. Oto Frangeš, kr. ministar kao pokojnikov prijatelj i kolega, zatim predstavnici kr. banske uprave, cijeli personal fakultetskog dobra Maksimir, agronomi različitih zvanja i t. d.

Lijes je bio okićen mnogobrojnim vijencima, među kojima spominjemo: vijenac fakultetskog savjeta poljoprivredno-šumarskog fakul-

teta, vijenac g. Dr. Otona Frangeša kr. ministra, Saveza udruženja jugoslavenskih agronoma, Udruženja agronoma u Zagrebu, redakcije Agromskog glasnika, Dr. Stjepana Poštića, prof. univerziteta, Dr. Mihovila Gračanina, prof. univerziteta, Dr. Karla Šošarića-Pisačića, asistenta univerziteta, Udruženja studenata agronoma u Zagrebu, Agrarne banke u Beogradu, Kuratorija fakultetskog dobra Maksimir, Ing. Stjepana Skoke, upravitelja fakultetskog dobra Maksimir, namještenika fakultetskog dobra Maksimir i t. d.

Nad odrom oprostilo se sa pokojnikom nekoliko govornika.

Prvi je u ime Fakultetskog savjeta poljoprivredno-šumarskog fakulteta g. Ivan Ritig, univ. profesor, održao ovaj govor:

»I pade čovjek, kakovih najmanje imademo, a najviše trebamo. Nikao na širokoj slavonskoj ravni, u seljačkoj kući. Pođe u svijet, ali dušom osta vezan uz drago svoje selo. I kad je dovršio visoke nauke ne traži službe, nego se iz Beča vraća ravno u Privlaku, u svoje selo, da ga povede i podigne. Tri je godine živio u očinskom domu seljačkim životom. Kao načelnik vodio je seljane, a kao radiša na plugu i motici služio primjerom i starijim i mlađima. Osobito mu je zadovoljstvo bilo, da poput svojih vršnjaka stojeći u kolima potjera vatrene konje selom na oranje. Pa mu je taj period života i najjače zadrlo u njegovu biće, jer se i sam do smrti smatrao ne samo seljačkim sinom, nego pravim seljaninom. No njegovom stvaralačkom duhu bio je preuzan prostor sela i on ga ostavi, da se daje u službu čitavoga naroda.

Križevci, Božjakovina, Zagreb mjesta su njegovog plodnog i neumornog rada. Predano se dao poslu za boljitak domovine, za unapređenje poljske privrede u Hrvatskoj i Slavoniji. Ta je doba njegova života ispunjena intenzivnim radom oko organizacije gospodarske nastave. Od njega je početak zimskih gospodarskih tečajeva. Životni mu je program bio unaprediti stočarstvo. Učio je narod da na polju marvojestva leži njegova gospodarska budućnost, i vrijeme mu je dalo pravo. Kroz sedam godina vodio je upravu zemaljskog dobra u Božjakovini.

Iz sveg tog vremena potječe obilje njegovih odličnih stručnih članaka potpisanih sa Priša Stevan. Kao pčela bio je marljiv. Nije znao za odmor i zabavu. Rad mu je bio život, život mu je bio rad. Iza sebe ostavio je čitavu gospodarsku literaturu, o svim savremenim pitanjima, napisanu jasnim jezikom i lakim stilom. Hiljade hrvatskih seljaka slušale su, gotovo otvorenih usta, njegova gospodarska predavanja, žarka i uvjerljiva. Jurić im je bio gospodarski prosvjetitelj.

Talasi velikoga prevrata izbacili su na površinu ništave ličnosti, koje su se trudile ukloniti sve što je bilo vrijedno i čestito. Njima je smetao i profesor Jurić. Pokojnik morao je za čas pred niskoćom uzmaknuti. Posveti se u onim najtežim vremenima gospodarskom zadrugarstvu, koje je u mladosti proučavao i u Danskoj, i smatrao najuspješnijim sredstvom za unapređenje naše poljoprivrede i uravnoteženje općih interesa grana nacionalne ekonomije u mladoj Jugoslaviji.

Dvije godine kasnije primio se časnog poziva za profesora poljoprivredno-šumarskog fakulteta u Zagrebu, gdje je razvio vanrednu djelatnost u teorijskom i praktičnom radu, i naše fakultetsko dobro Maksimir u kratkom vremenu i u stručnom i u rentabilnom pogledu digao do uzor gospodarstva.

Pokojnik kao gospodarski pisac i stručnjak, naučenjak i praktičar prikazuje jednu od najjačih sila, što ih imademo, zato je taj gubitak dvostruko bolan i težak.

I kao čovjek i kao značaj bio je Stjepan Jurić velik. Patriota je bio. Tvrd i neslomiv kao naš slavonski dub. Nijedna ga bura nije svi-nula. Odrešit, nekompromisan. Jedne kišne i burne noći kao državni činovnik, gospodarski povjerenik za stočarstvo, Stjepan Jurić krišom ostavlja Božjakovinu i odlazi u svoj zavičaj, da tamo u saborskim izborima protiv kandidata tuđinske vlasti postavi svoju kandidaturu, uvjeren do u dušu, da pojedinac za domovinu mora žrtvovati sebe i svoju obitelj.

Bio je dobar drug i odan prijatelj. Prema mladima i svojim studentima obziran i uvidavan, ali je od njih tražio ljubav radu, dobru volju i marljivost.

Prošao je životom čist i neokaljan.

I eto pade u grob još u muževnoj dobi, pun ideja i osnova, što ih je u ovu godinu dana kao načelnik poljoprivrednog odjeljenja u savskoj banovini provadao marljivošću i odlučnošću velikog svog prethodnika Dr. Ive Mallina.

Neće više da govore usta, što su trideset godina naučala naše seljake i našu mladež gospodarskoj kulturi i progresu.

Klonula je desnica, koja neće više da piše ni jednoga slova.

Tužimo, jer je polje rada veliko i neizorano, poslenika malo, a on je bio neumorni pregalac i radnik na njivi našega naroda.

Dragi Priša, Ti si nas ostavio, ali sjeme Tvoga rada donosit će ploda još dalekim generacijama. Gledamo u Tebi svi uzor narodnoga radnika. Svi ćemo ići Tvojim stopama. Tvoje ime u povijesti naše knjige i gospodarstva umrijeti neće. Zadnji Ti pozdrav i Slava!«

U ime poljoprivrednog odjeljenja Kr. banske uprave savske banovine održao je vršioc dužnosti načelnika poljoprivrednog odjeljenja g. Dr. Nikola Ritzoffy ovaj govor:

Žalobni zборе!

Zapala me je dužnost, da se od milog pokojnika oprostim u ime upravnih činovnika gospodarske struke i napose u ime poljoprivrednog odjeljenja kr. banske uprave u Zagrebu, i da prikazem njegov život i rad kao činovnika upravno-gospodarske struke.

Kao seljački sin posvećuje se on najvišem stupnju izučavanja poljoprivredne znanosti i svršava nauke na visokoj poljoprivrednoj školi za kulturu tla u Wien-u.

Osjećajući da je prijeka potreba podizanja seljačkoga naroda, prosvjeta i upoznavanje sa tekovinama poljoprivrednog napretka,

on se kao seljački sin, a i sam u svojoj duši seljak, posvećuje upravno-gospodarskoj struci.

Stupa u državnu službu 2. lipnja 1901. godine u narodno-gospodarski odsjek kr. zem. vlade kao privremeni asistent na kr. višem gospodarsko-šumarskom učilištu u Križevcima. Godine 1902., 24. veljače, bude unapređen za gospodarskog pristava zem. vlade, gdje ostaje sve do 16. veljače 1903., kada je dodijeljen na službu zem. dobru Božjakovina.

Mjeseca rujna 1904. dodijeljen je na službovanje kr. višem gospodarskom učilištu u Križevcima, gdje mu je povjerena uprava zavodskog gospodarstva i osim toga predavanja iz stočarstva na višem učilištu, a ujedno i dužnost glavnog učitelja iz gospodarstva na ratarnici. Ovo postavljanje svjedoči o velikim moralnim i stručnim kvalitetama pokojnika, koji je za ne pune tri godine po završenom školovanju došao na upravu ovako važnog i odgovornog položaja.

Godine 1905. 1. travnja imenovan je pristavom gospodarskog učilišta u Križevcima, a 13. veljače 1906. vladinim povjerenikom za gospodarstvo sa sjedištem u Božjakovini. Predavanja na višem gospodarskom učilištu u Križevcima zadržao je i nadalje, što i opet dokazuje, kako je bilo uvažavano njegovo veliko stručno znanje.

19. ožujka 1908. premješten je gospodarsko-stručnom odsjeku kr. zem. vlade u svojstvu gospodarskog povjerenika, gdje ostaje sve do pod kraj mjeseca listopada 1912., kada mu je bila povjerena uprava zem. dobra Božjakovina. U listopadu 1910. izaslan je od zem. vlade u Dansku radi izučavanja gospodarskih prilika, naročito gledom na zadrugarstvo i gospodarsku nastavu.

23. prosinca 1913. imenovan je ravnateljem zem. dobra Božjakovina, gdje ostaje sve do pod kraj studena 1919.

Početkom rata bio je mobiliziran i ostao je u vojsci sve do 18. ožujka 1915., kad je bio dodijeljen zem. gospodarskom povjereništvu kod narodno-gospodarskog odsjeka kr. zem. vlade, da vodi referadu o prehrani pučanstva. Tu je ostao sve do 20. veljače 1917., kada se vraća na svoju redovnu dužnost kao ravnatelj zem. dobra u Božjakovini, gdje ostaje do konca studena 1919., kad je umirovljen.

Još jednom apeluje vrhovna državna uprava na njega, da bogatim svojim stručnim znanjem i iskustvom pomogne organizirati poljoprivrednu službu u novoformiranim upravnim jedinicama banskim upravama. Njemu kao redovitom sveučilišnom profesoru povjerava Ministarstvo poljoprivrede i Ban savske banovine upravu poljoprivrednog odjeljenja imenovavši ga u studenom 1929. vršiocem dužnosti načelnika Poljoprivrednog odjeljenja kr. banske uprave u Zagrebu.

Tu dolazi do najvišeg izražaja njegova velika organizatorna snaga, ogromno stručno znanje, besprimjerna marljivost, njegovo bezgranično poštenje, beskompromisna strogost prema sebi i drugima, a usto je najbolji drug, prijatelj i pomagač svih mladih kolega. On udara temelje tom odjeljenju i daje smjer radu na promicanju gospodarske struke u savskoj banovini.

Putevima koje je on utro koracamo i mi; lako nam je njima stupati kada ih je on poravnao, davši nam najudaljenije smjernice rada.

Možemo reći, da je on u to zadnje svoje djelo, organizaciju banovinske poljoprivredne službe, unio svu svoju ljubav za selo i za zemlju. I kada je na tom radu mogao po ljudskom računu da nam pomaže još čitav decenij, otela ga je nesmiljena smrt.

Ne, naći će se pregalaca, koji će proslijediti Tvojim stopama, Veliki naš pokojniče i vodo, jer si nam dao jasan primjer kako trebamo da radimo.

Zemljo, mila zemljo, ožalošćeni, potreseni dubokom boli, upiremo oči svoje u ovaj odsječak tvoje utrobe u koji ćemo položiti mrtve ostanke čovjeka, koji te je besprimjerno ljubio.

Primi ga i budi mu laka!

Slava Ti vodo i učitelju!

U ime uprave Saveza Udruženja jugoslavenskih agronoma održao je tajnik Saveza i profesor univerziteta g. Dr. Stjepan Poštić ovaj govor:

»Žalobni zборе, nezaboravni pokojniče,

Evo, zapade me teška i bolna dužnost, da se ovdje nad ovim liješom u ime Saveza Udruženja jugoslavenskih agronoma oprostim od Tebe. Teška je dužnost, kao što je težak i gubitak, koji je Tvojom smrću pretrpila agronomska struka. Ti si jedan od prvih pionira, koji su pregnuli, da opojeni idealizmom i romantizmom narodnoga preporoda i obnove sela ožive Kozarčeve mrtve kapitale realnim konstruktivnim i stvaralačkim radom. Prvakom te je učinila sama Tvoja osoba. Ti i ako si izašao iz sela, i ako si nakon nekolikogodišnjeg rada u selu napustio selo, ponio si sa sobom sve odlike prave seljačke duše, osjećao si naj-suptilnije odisaje seljačkoga života, poznavao si u osnovima osebine i probleme sela kao i probleme naše poljoprivrede.

Bio si živa energija. Tvoje oči sijale su kao luč ljubavi i entuziazma za sve što je služilo napretku sela. Najteže probleme interpretirao si, analizirao i svladavao sa najvećom lahkoćom. Tebe slušati bio je naročiti užitek. Baš zato, jer je iz Tebe govorila ljubav, predanost i iskrenost. U iskrenosti i čelik-karakteru nema Ti ravna. Nisi poznavao vrludanja. Išao si samo ravnim putem. Tvoja iskrenost — Tvoja duša bila je izražaj širine Tvoje domaje — široke slavonske ravnice.

Mnogo puta imao si da okusiš težinu rada u narodu, ovisnog o stotinu uvjeta: o prirodi, privrednim faktorima, neznanju i nepovjerenju širokih slojeva, koje treba tek osvještavati i sticati njihovo povjerenje.

Tvoj život, Tvoj rad, Tvoje žrtve personifikacija su agronomske struke.

Sretan je slijed života da su Te ove Tvoje vrline dovele na naš najviši forum agronomske struke, na poljoprivredni fakultet — za profesora. Na tome mjestu Ti si našao novo područje — široko područje svoga rada.

Veliko iskustvo, stečeno mučnim radom, velikom energijom, u krčenju novih staza i puteva, Ti si predavao svojim učenicima sa proživljavanjem.

U predavanjima svojim davao si dio sebe: iskustva svoga, žrtava svojih, ljubavi svoje, duše svoje. Bio si do skrajnosti individualista, i u svemu si tražio u prvom redu — Čovjeka. U slušača svojih težio si da razbudiš individualizam, i da ih povedeš da potpunom individualnošću svojom služe općenitosti.

I oni su Te svagda razumjeli. Sa užitkom i zanosom su Te slušali. I u dnevnikе su bilježili razgovore s Tobom. Kroz klupe Tvojih slušača prošle su generacije naših agronomskih stručnjaka — starijih, mladih i najmladih. Iz studentskih klupa, sa sastanaka i ekskurzija ponijeli su nauku Tvoju. Ne samo to. I kasnije, kada si na našim kongresima, i skupštinama uzimao riječ, uživljavali su se u položaj Tvojih učenika. I slušali su Te bez daha.

I danas Tvoji stariji drugovi — udruženi u Savezu Udruženja jugoslavenskih agronoma proživljuju historiju Tvoga života, u kojoj se ujedno nalazi i refleks historije naše agronomске struke.

Tvoji mlađi drugovi — Tvoji nekadašnji đaci, koji su Te uvijek smatrali najboljim svojim prijateljem, što si im uistinu i bio, izriču Ti posljednju hvalu. Tvoj lik živjet će i dalje u njima. Oni će ga cijeniti, i slaviti radeći sa onom ljubavlju, odrešitošću, energijom i entuziazmom, sa kojom si Ti radio, i za onu ideju, koja je ispunjala sadržinu Tvoga života. Neka Ti je vječna slava!»

U ime Udruženja studenata agronoma u Zagrebu govorio je predsjednik Udruženja g. Fahrudin Hrasnica:

Tužni zbore!

Sjećam se!

Olovna težina pritiskavala je zemlju. Teški oblaci vukli su se po nebu kao kakove sablasti. Sva je krajina, pod tim dojmom izgledala kao džin, koji se odmara, u kojem se ali ipak naslućuje neizmјerna snaga, koja čeka samo čas da se pojavi svom svojom žestinom.

U okviru te krajine išao je učitelj sa svojim učenicima. On je govorio, a oni su nijemo slušali i nehotice pogledavali u zemlju, o kojoj im je govorio sa toliko ljubavi; u zemlju, kojoj pozna svu njenu snagu, želeći da i oni, koji ga slušaju, osjete i upoznaju tu neizmјernu snagu zemlje, zemlje, koja rađa, hrani, i u kojoj se počiva vječni san.

Prošlo je!

Danas je to za nas prošlost. Ta slika, koja se je ponavljala svake godine, sa mnogim i mnogim generacijama.

Svi su oni, koji su nekad slušali njegovu živu riječ zaniјemili na glas o njegovoj smrti, a srce im je obuzelo tužno i bolno čuvstvo, za onim, kojeg je tako rano nestalo.

Ima časova u životu, kada se od iznenadenja i žalosti nemože ni misliti, ni govoriti; riječ prestaje, a srce osjeća prazninu i tugu, koja se nemože nikakvim riječima iskazati, a koju srce mora da podnese.

Slava našem profesoru Stjepanu Juriću!»